

дослідження можна зробити висновки, що для формування більш чіткого розуміння фінансів домогосподарств необхідним та доцільним є дослідження їх функцій, які корелюють з функціями фінансів, як вихідної категорії, однак є відмінними з огляду на необхідність розкриття специфічних особливостей, які притаманні фінансам домогосподарств, та уможливають їх комплексне та цілісне сприйняття.

Зміни, що мали місце у функціонуванні

домогосподарств з переходом на ринкові основи господарювання, надали змогу домогосподарствам стати повноправними учасниками фінансових відносин та зумовили можливість виділення фінансів домогосподарств як окремої сфери дослідження. Тому цілком логічно припустити необхідність дослідження відповідних процесів та їх вплив на розвиток вітчизняних домогосподарств, що безпосередньо вплине на формування визначення для даної сфери дослідження.

Література

1. Бочан І. О. Домогосподарство — основний суб'єкт розвитку людського капіталу / І. О. Бочан // Регіональна економіка. – 2014. – №4. – С. 176.
2. Тарасюк М. В. Роль та особливості функціонування фінансів домогосподарств у ринковій економіці / М. В. Тарасюк // Інноваційна економіка. – 2013. – №9. – С. 10.
3. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монографія / Т. О. Кізіма. – К.: Знання, 2010. – 235 с.

УДК 351.72.078.3.001.76(477)

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Борівський Р. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин відбуваються стрімкі процеси реформування всіх без виключення ділянок фінансової системи, вагоме місце серед яких займає державний фінансовий контроль. В умовах сьогодення процес реформування державного фінансового контролю супроводжується великою кількістю дискусій щодо доцільності його реформування та напрямів його модифікації.

Зміна внутрішнього фінансового ладу, політичного й економічного курсу України у напрямі інтеграції до міжнародного простору повинні супроводжуватися докорінною перебудовою управлінських функцій держави, у тому числі контрольних. Однією із важливих функцій держави є державний фінансовий контроль. Недооцінка ролі фінансового контролю є однією з причиною кризових явищ, що відбуваються у нашій державі протягом останніх років.

Питання удосконалення державного фінансового контролю розглядається такими вітчизняними науковцями, як С. Буковинський, С. Булгакова, О. Зварич, В. Каленська, О. Колодій, В. Стоян, О. Чечуліна та ін. Однак дане питання потребує подальшого дослідження та наукового обґрунтування.

Метою статті є визначення основних проблем та напрямів розвитку системи державного фінансового контролю в Україні.

За своєю економічною сутністю фінансовий контроль – це комплекс заходів, що застосовується законодавчими і виконавчими органами влади всіх рівнів, а також спеціально створеними установами, для забезпечення законності та ефективності формування, володіння та використання фінансових ресурсів з метою захисту фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян, а також успішного досягнення поставлених цілей у сфері фінансів [1].

Важливість державного фінансового контролю в економіці держави зумовлена його місцем та роллю в усіх сферах суспільного відтворення: контроль займає центральне місце в системі фінансового адміністрування та супроводжує процес руху грошових коштів. З одного боку, він є засобом зв'язку між фінансовим плануванням та фінансовим обліком (статистикою), а з другого, передумовою здійснення функцій фінансового аналізу та регулювання. Це не дає змогу контролю відігравати інтегруючу роль, недооцінка чи ігнорування якої унеможливають фінансове адміністрування, призводячи його систему до ліквідації.

Фінансовий контроль є однією із завершальних стадій управління фінансами. Водночас він є необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами загалом. Складність розуміння фінансового контролю зумовлена складністю самих фінансів. Так само, як фінанси є основою суспільної діяльності в будь-якій сфері і водночас відображають її матеріальну результативність, так і фінансовий контроль виступає в ролі свого роду лакмусового папірця, за допомогою якого проявляється весь процес руху фінансових ресурсів, починаючи зі стадії їх формування, що необхідно для початку здійснення діяльності в будь-якій сфері публічного життя, і завершуючи одержанням фінансових результатів цієї діяльності [3].

Об'єктивно властива фінансам здатність виражати специфічну сторону виробничо-господарської діяльності в будь-якій сфері робить фінансовий контроль всеохоплюючим і всеосяжним.

Ефективність фінансового контролю за економічним і цільовим витрачанням бюджетних коштів, станом збереження державного і комунального майна залежить від комплексності його здійснення, своєчасності й повноти реалізації заходів

для відшкодування завданих державі збитків, усунення причин, що призвели до фінансових втрат. Більшість із цих функцій покладено на Державну аудиторську службу України.

Однією з причин незадовільного стану фінансового контролю в Україні є недотримання принципу гласності контролю. Щоб цього уникнути необхідно періодично оприлюднювати своєчасну та достовірну інформацію щодо напрямів використання бюджетних коштів, ефективності й результативності їх для суспільства загалом.

Для удосконалення діяльності державного фінансового контролю доцільно:

- оптимізувати функції та повноваження всіх контрольних органів, що буде сприяти формуванню ефективної організаційної структури системи державного фінансового контролю;
- розмежувати внутрішній і зовнішній контроль, що буде сприяти незалежності та самостійності контролюючих органів та об'єктивності у проведенні перевірок;
- розробити та реалізувати концепцію цілісної системи державного фінансового контролю, яка буде

заснована на єдиних принципах, правилах, методології та інформаційній базі [4].

Також є доцільним використати досвід зарубіжних країн, оскільки більшість з них набагато раніше, ніж Україна перейшли до ринкової економіки [2]. Але перед тим, як запозичувати та впроваджувати певні аспекти організації державного фінансового контролю, необхідно усвідомити, що займатись повним копіюванням західного досвіду неефективно, потрібно використовувати тільки найкращі досягнення зарубіжних вчених, які можуть бути органічно адаптовані до вітчизняної економіки, менталітету, існуючої системи обліку і контролю. Це надасть можливість українським фахівцям якнайкраще вдосконалити існуючу в Україні систему контролю.

Отже, запропоновані напрями удосконалення сприятимуть створенню єдиної системи державного фінансового контролю в Україні, удосконаленню законодавчих актів, що регламентують організацію контрольної діяльності, підвищенню якості його організаційного, методологічного та інформаційного забезпечення.

Література

1. Березовська Н. І. Державний фінансовий контроль в Україні та шляхи його вдосконалення // *Фінанси України*. – 2009. – № 8. – С. 118.
2. Гулько В. В. Удосконалення механізму державного фінансового контролю в Україні / В. В. Гулько // *Актуальні проблеми економіки*. – 2010. – № 12. – С. 181-185.
3. Мних Є. Пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового контролю на новому етапі розвитку ринкових відносин в Україні / Є. Мних // *Фінансовий контроль*. – № 4. – 2009. – С. 56-59.
4. Сюркало Б. І. Державний фінансовий контроль в контексті сталого економічного розвитку / Б. І. Сюркало // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. – 2012. – № 2. – С. 14-17.

УДК 336.144

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Вансович А. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{звнм}-11

Науковий керівник – к.е.н, доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах, коли в країні відбувається процес децентралізації, гостро постає питання удосконалення бюджетного планування. Слід зазначити, що бюджетне планування є складовою бюджетного процесу. Ось чому від його організації, наукового підходу, обґрунтованості і реальності залежить вирішення соціально-економічних завдань держави. Тому дане питання є актуальним.

Питання, пов'язані з розробкою теоретичних та практичних основ бюджетного планування, досліджуються у працях вітчизняних вчених, серед яких: Т. Бабича, С. Булгакової, О. Василика, В. Дем'янишина, О. Зварича, О. Кириленко, С. Юрія та інших.

Незважаючи на те, що ці питання об'єктом дослідження вітчизняних вчених, в науковій літературі недостатньо приділено уваги середньостроковому плануванню з використанням програмно-цільового методу бюджетування.

На сьогоднішній день в Україні застосовується програмно-цільовий метод планування, який ґрунтується на нормативно-правовій базі. Але слід звернути увагу на те, що він має цілу низку проблем як

методичного характеру, так і практичного. Саме це, в свою чергу, обмежує його належне застосування. Це пов'язано, в першу чергу, з тим, що цей метод застосовується відокремлено від інших інструментів макроекономічної та фінансової політики, а саме, у процесі планування поточного бюджету у розрізі бюджетних програм.

По-друге, він має бути взаємопов'язаний з програмою соціально-економічного розвитку країни в цілому як на середньостроковий період, так і на довгостроковий [1]. На нашу думку, бюджетні програми повинні розроблятися, враховуючи національні пріоритети, з урахуванням потенціальних фінансових можливостей державного бюджету.

Ось чому основною метою програмно-цільового методу планування має бути досягнення результатів бюджетної політики та отримання управлінського результату. Сьогодні це набуває особливого значення, коли відбувається бюджетна децентралізація, тобто об'єднання територіальних громад з передачею певних державних повноважень та бюджетних коштів. Завдяки програмно-цільовому методу відбувається реалізація бюджетної політики,